

svetiščem stoji visok kamenit spominek v čast Bogorodnice D. Marije; čelo cerkveno kinčata dva stolpa; tik ob južni strani prizidan ji je samostan o. o. piaristov, ob severni pa v semetrični enakosti plemeniški konvikt, kateri je vtemelil l. 1731 grof Löwenberg za žlahtnorodne mladence avstrijske in ogerske, ter izročil jih v odgojo ravno imenovanim samotarcem. Znotranji cerkveni prostori, ob sredi z impozantno kuplo kronani, ozališani so s sprelepimi presnimi stenskimi in tudi altarnimi slikarijami raznih odličnih umetnikov; tudi l. 1857 po Breslavskem orglodelcu Bukow-u zgotovljene orgle so posebne vrednosti.

21. dan septembra. (C. k. „Münzamt.“ „Ambraser-Sammlung.“ V doljnem Belvederu.) „Kdor ima denar, ta je mož“, pravi stara narodska prislovica; za to pa menda tudi brez razločka vse, staro in mlado, koperni neizmerno po njem, t. j. po „cvenku“. Celo otrok se rad poigra z bliščečo desetico, akoravno njene vrednosti ne pozna. Da bi toraj vsaj vedel, kako prav za prav narejajo te majhine reči, katere doseči pa se toliko in silno trudimo, nagovoril sem bil nekatere gg. sotovariše, naj gremo v „Münzamt“, ali če smem po domače reči: v denarno kovačnico. Prav radi so se mi pridružili. — Postavljeno je to poslopje ob kraji predmestja „Landstrasse“, ter blizu „Stadt-park-a“, in že po svoji zunajnosti kaže, da spada med perve znamenite prostorije dunajske. Meriti se namreč more z marsikako palačo. Nad trojnatim vstričnem vhodom nosi verh družega nadstropja na zalem, od šesterih stebrov podpertem čelu napis:

„Rei monetariae“.

Naše učiteljske sprejemnice so nam tudi tu polajšale vhod; vendar pa je prijazen portir mogel iti v našem imenu prosit dovoljenja za ogledovanje k dotičnemu g. načelniku. Kmalu se je vernil, pripeljal s saboj že tudi razkazovalca, in zdaj hajd na ogledovanje!

Dopisi in novice.

Iz Černomlja. Učiteljsko društvo v Černomlju je imelo 27. oktobra t. l. zbor. Na dnevnem redu je bilo:

1. Kako bomo naj bolje zadostili postavi dne 28. febr. 1874 v oziru ponavljalnih šol? — 2. Gospod Muhič z Verha bo poročal, kaj je koristnega čul in videl v kmetijski šoli v Građu, da bo tudi nam koristilo. — 3. Gosp. Jersinovec bo poročal o deželni učiteljski skupščini. — 4. Posamezni nasveti.

Gosp. predsednik Stanonik pozdravi zbrane g. g. učitelje: Nekako tesno mi je pri sercu, ko vas danes g. g. tovariši, kot predsednik, pozdravljam, ker se čutim preslabega, da bi mogel brez vaše pomoči in podpore kaj koristnega učiniti. Na naših »sprejemnicah« čita se: »Napredujmo!« Napredujmo res v pravem pomenu, delajmo za pravi blagor nam izročene mladine in tudi božji blagoslov ne bode izostajal. Kakor pa pri velikanskem stroju eno samo pokvarjeno

kolo zadržuje celi stroj, ali še lahko veliko škodo napravlja; tako je tudi pri našem malem društvu mogoče koristno delovati le v slogi in lepi edinosti, delajmo vsi v prelepi edinosti, in konec bode vsih težav in sitnosti. Bog!

O prvi točki pravi g. predsednik, da, ker ni upati, da bi krajni šolski sveti kaj družega nasvetovali c. kr. okr. šolskim svetom, kakor to, da so otroci že dosti dolgo časa v šolo hodili, in da jih ljudje zdaj za domača opravila rabijo, treba, da se posvetujemo, kako bomo to postavlo splošnovali. Govorilo in nasvetovalo se je to in uno; vendar smo sklenili po nasvetu g. Jeršinovca, da za pol leta poskusi vsaki učitelj, kakor ve in zna, da je v njegovem kraju naj bolje. Čez pol leta pa bomo te skušnje skupno naznanili, in naj bolje obdržali. Gosp. Muhič nam je precej obsirno bral, kaj je v Gradcu koristnega čul in videl, in spoznali smo, da bi bilo to, djansko izpeljano, res ljudstvu v korist. Razvidelo se je pa tudi, da se je navzel nekoliko bolj prostega duha, kakor ga že več let na Verhu diha.

Gosp. Jeršinovec nam je poročal, kaj so v deželnem šolskem zborovanju govorili, in sklepali. Naznanil je nam, ktere učne pripomočke so za potrebne spoznali itd. Povedal nam je tudi, da on ni glasoval, da bi bila šola državna naprava. *)

Na vprašanje predsednika, kaj je z »Berili«, nam je v občno zadovoljnost naznanil, da se je to delo g. Praprotniku **) izročilo. Kar se tiče povesti, o 79. berilni vaji »sv. Elizabeta« pa pravi: da je večidel povsod kteri tak vmes, da ktero nepremišljeno in neumno zabrusi, ki ni vsem po volji i. dr.

Slednjič smo pregledali zapisnike, ki jih more učitelj pri novi postavi imeti in sklenili, da čemo vsi enako in natanjko se držati postave, in toraj vse na novo izdane zapisnike si pri g. Milicu naročiti. Ker se merzla zima bliža, nas le prav dobro ogrevaj, stari, pa vendar še gorki in kreпки »Tovariš«! (Vi nam pa pomagajte. Vr.)

iz Ljubljane. Obravnave deželne učiteljske skupšine. (Konec.)

IV. dan zborovanja. 1. Učni čerteži za ljudske šole se sprejmó. 2. Določijo se učila, ki morajo biti v vsaki ljudski šoli. 3. Računice dr. Močnika, ki so vpeljane v ljudske šole, se obderže; vsak učitelj mora pa imeti navode k njim. 4. Odboru se naroča, da predela vse slovnice in berila, in posebno se ima na to gledati, da pridejo v nje povesti z zdravo moralno, нравnost brez dogme. ***) Potem pridejo v obravnavo posamezni nasveti skupščinarjev, in sicer 1. Učitelji naj se s 30. službenimi leti devajo v pokoj, ta nasvet se prihrani za prihodnje zborovanje. 2. Da so učiteljske bukvarnice poštnine proste, opozoruje se na odločbo deželnega šolskega sveta v nekem posebnem slučaju. 3. Slavnemu dež. zboru se stavi ta-le prošnja: §. 87. dež. postave za vravnavo učiteljskih pravnih razmer naj se tako-le glasi: §. 87. Perva v §. 30. določena letna priklada gre postavljenim učiteljem le takrat, ako so služili 10 let neprenehoma na kaki javni ljudski šoli po deželah, zastopanih v državnem zboru. Tisti, ki že dalje služijo kot 10 let, dobivajo s prvo letno doklado toliko doklad, kolikor petletij nad 10 let služijo. Vsi drugi stalno postavljeni učitelji dobivajo v 5. letih, ko zadobi

*) Ka bi bilo za učitelje potlej bolje, naj bode. — A tega ni nikakor upati!

**) Berilo je v rokopisu gotovo. — Kaj sedaj? To povemo o svojem času.

*** Spodtikoval se je neki gospod nad 79. ber. vajo v 1. slov. berilu sv. Elizabeta. — Nismo pa slišali, da bi se bil kdo spodtikal nad nemškimi beril. vajami v 4. n. berilu »Donauweibchen, Springerwirth« i. t. d. — Da le ni ber. vaja verska in slovenska, — inace je vse modro in pedagogično. Kaj ne, da je tako!

ta postava veljavo, prvo letno doklado, ako še niso med tem 10. službenega leta spolnili. 4. Slavni deželni šolski svet naj se poteguje zato, da se bode učiteljska plača splačevala vsaki mesec pri c. k. davkarijah, a ne pri srenjskem predstojništvu. 5. Da se sadjereja, ki je po nekaterih krajih zelo zanemarjena, povzdigne, naj c. k. deželni šolski svet ukaže krajnim šolskim svetom, da nemudoma skerbe za sadjerejne šole. 6. Slavni c. k. deželni šolski svet naj se naprosi, da dela pri slav. ministerstvu na to, da se okrajne šolske bukvarnice poštne oproste. 7. Kranjska deželna učit. skupščina naj prosi deželno šolsko vlado: a) da se vodstvo večrazredne ljudske šole vzame katehetom in izroči kakemu učitelju te šole. b) za krajne šolske nadzornike naj bi slavna šolska vlada le take ljudi nasvetovala, ki so sami učitelji. 8. Konečno se še prosi, da bi poslanci deželne skupščine ravno take diete dobivali, kakor poslanci deželnega zbora. — C. k. deželni nadzornik sklene zborovanje s slasklici svetlemu vladarju. — Zborovanje se je versilo v lepem redu, obravnavalo se je nemški; kaka slovenska beseda, ki je tu in tam padla, izgubila se je kakor kaplja v morji, učitelji sami so si v nekaterih slučajih nakladali teži jarem, kakor ga bodo mogli nositi; želeli so si večjega podložništva na zgoraj, boljše plače in v svojem obližji večje oblasti. Sklepi so bili enoglasni ali vsaj z veliko večino. Žalostno znamenje našega časa, ali bolj prav modernega sedaj vladajočega duha je, da učiteljem vse smerdi, da vse smešijo, kar po veri cika; tisti klic po zdravi morali, kakor smo ga navajeni brati po naj bolj spridenih listih, slišal se je tudi pri učiteljskem zborovanji; še bolj žalostno bi bilo, ko bi bila večina res takega duha; a temu ni nikakor tako; dostikrat napačna sramožljivost ali pa miroljubje marsikaterega zadržuje, da molči in si svoje misli; namreč: »Reden ist Silber, Schweigen ist Gold«. — In tako je bilo menda tudi pri tem zborovanji.

— Za slovenskim učiteljskim društvom je zborovala 10. sept. tudi »Narodna Šola«. Predseduje N. š. dr. Razlag. — Navzočnih je bilo okoli 30 udov, ker tisti učitelji iz dezele, ki so bili m. septembra v nadaljevalnem tečaju do 11. ure v šoli, niso se mogli vdeleževati zborovanja, ker jih je šolska ura (3 popoldanja) v šolo klicala. G. pervosednik pozdravi navzoče in omeni začetka »Nar. šole« in njenega delovanja v Ljubljani. 27. sept. l. 1872 je po zboru slov. učit. društva polagal g. Stegnar račun v delovanji »Narodne šole«. Pri tem zboru je g. Stegnar povdarjal potrebo, da bi se društvo bolj razširilo. Misel je dopadala in volil se je odsek 5. udov, ki ima sestaviti pravila in predložiti jih v poterjenje sl. vladi. V začasni odbor stopijo dr. Razlag, dr. Vošnjak in učitelji: Stegnar, Praprotnik, Tomšič in Močnik. Odbor si je odbral v predsednika dr. Razlaga in v tajnika učitelja Močnika; sestavil je pravila, ktera je sl. vlada dne 18. oktobra poterdila. Ranjki baron Cojz, blagega spomina, je bil prvi vstanovnik s 100 gl. Odbor je začel delovati s tem, da je vabila razpošiljal in poverjenike stavljal po raznih slovenskih krajih; razpostavile so se nabiralne pušice. Slavna hranilnica je dala 2krat po 100 gl.; slov. Matica je podarila »Nar. šoli« mnogo knjig, da jih more podariti svojim udom. Poslednjič pravi g. predsednik: vzbudimo med vsemi Slovenci živo sodelovanje v korist učeče se mladine; po vradnih poročilih je na Kranjskem še 18.000 otrok za šolo ugodnih, skerbimo da ukaželjna mladina dobiva učnih pripomočkov tam, kjer si jih sama ne more kupiti. — G. Stegnar, ki je bil poprej v Idriji, sedaj pa v Ljubljani duša »Nar. šole«, poroča o delovanji »N. š.« nekako tako-le:

Kar je društvo »Narodna šola« v Ljubljani, minuli ste 2 letni dobi. Prvo dobo smo sklenili 1. novembra 1873. O gospodarjenji vseh gospodarskih dohodkov te dobe smo položili kratek račun v 21. listu lanskega »Tovariša«. Zapisovali

smo vestno vsak dohodek in strošek, ter vse, kar smo pravim družabnikom za doneske povračevali. Vender nismo imeli tega vključevanja tako spregledno so-stavljenega, kakor v 2. dobi; zaradi tega nismo priobčili obširnejega računa o 1. dobi. Opravilstvo nam je dajalo še le navod, kako bi bilo naj bolje, vse date redno zaznamovati, da se delovanje v smislu društvenih pravil opraviči pred javnostjo, in s tem dokaže, da je društveni odbor svojo dolžnost storil, zlasti glede postrežbe svojim družabnikom. To smemo z mirno vestjo konstatovati. kajti nihče izmed udov se ni pritožil, in kdor je društvo z dolgim jezikom ob-rekoval, ta ni za društveno dobro niti ničesa storil, niti ničesa od njega zahteval. Zatoraj se tudi nismo nič na take besede ozirali. Motilo pa tudi to ni družab-nike, ki so v drugi dobi zajemali korist društvene blagajnice. Naj mi bude to-raj dovoljeno poročati o stanju in delavnosti odbora v minuli dobi. Družabnikov po §. 5. dr. pravil je bilo:

in sicer učiteljev	34
ljudskih šol	29
Skupaj	63.

Tem se je razposlalo:

7410 čertalnikov v vrednosti	14 gl. 70 kr.
8071 tablic	44 » 71 »
682 svinčnikov	4 » 97 »
10.080 jeklenih peres	30 » 74 »
1368 deržajev peresnih	6 » 8 »
113 kom. gumilastike	1 » 51 »
468 pol podkladkov za pisanje	6 » — »
26 bukev pisalnega in pisemskega papirja	3 » 76 »
31 $\frac{3}{4}$ bukev pivnega papirja	2 » 66 »
287 ravnil	8 » 51 »
7511 pisank za lepopis, spisle, računstvo	78 » 84 »
52 kubik decimetrov	4 » 16 »
70 Kopšičevih risank	5 » 60 »
4 računske stroje	8 » 50 »
50 meterskih pašetov	4 » 54 »
3 zemljepisna učila	3 » 50 »
Knjig, podob, meterskih posod, muzikalij, globu- sov, samoučil in učnih pripomočkov	129 » 44 »
Skupaj	358 gl. 22 kr.

(Dalje prih.)

— *Iz deželnega zbora.* (Dalje.) O prošnji, ki jo je vložil »Krainischer Lehrerverein«, naj se plače učiteljev na Kranjskem v enakem razmerji, kakor na doljnem Avstrijskem povišajo, poroča pl. Langer. Uže zdaj znašajo stroški za učne namene 126.000 gld. in če bi se, kakor prošnja zahteva, plače učite-ljev na 700 gold. povišale, bilo bi treba še 48.000 gold. več. Deželni zbor je letos uže dosti storil za šolo, s tem, da je šolnino odpravil. Vsi učitelji imajo na Kranjskem več, kakor je postavni minimum. Da se sklicuje s prosilci na doljno Avstrijo, to je jako nesrečna misel, kajti doljno Avstrijsko je ena najbo-gatejših dežel avstrijskega cesarstva, a Kranjska je v vrsti ubozih dežel avstrij-skih. Učitelji pa naj tudi pomislijo, da se njim zmirom še bolje godi, nego učiteljem na doljnem Avstrijskem, kajti življenje, stanovanje je pri nas dosti ce-nješe, kakor tam.

Če se sklicuje peticijska na to, da se učitelji v druge dežele preseljujejo, zgodilo se je to res prej. Zdaj ko so plače vravnane, se ne bo godilo več v tako obilnej meri. Zmirom pa bode mikalo učitelje iti v druge dežele, tega tudi z večjimi plačami zabraniti ne moremo. Konečno predlaga, da se prošnja za zdaj odbije.

Vladni zastopnik pravi, da je letos deželni zbor mnogo storil za šolstvo, ker je sklenil troje šolstva se dotikajočih postavbe, za kar mu mora hvalo vediti vsa dežela. Vendar pa priporoča, naj bi se, kolikor to pripuščajo denarne moči, tudi nekaj storilo še za učitelje, da se ne bodo iz dežele izseljevali.

Poslanec pl. Gariboldi stavi predlog, da bi se učiteljem plače povišale na 500 gld. Kjer je le 110 učiteljev, ki imajo manj plače, bi stroški za to znašali le 11.000 gld.

Dr. Zarnik: V nekem nemškem listu sem pred nekaj dnevi bral članek, ki odgovor deželnega namestnika na doljnem Avstrijskem razpravljajoč si vprašanje stavi, zakaj da imamo prav za prav državo.

Solo, policijo in komunikacijo vse le deželam na rame naklada, ona pa neče storiti nič. Gospoda, tega članka jaz nissem morebiti bral v »Politiki«, stal je v »N. Fr. Presse«. Celo Bachova sistema je skrbela za šole in komunikacije. Denašnja vlada pa neče storiti nič. Jaz pravim, da je dolžnost države, da šolstvo podpira, ker naša dežela ne more več plačati. Na nižjem Avstrijskem, tam lahko plačujejo učitelje dobro, tam je neizmerno bogastvo, ker je centrum države. Tudi Štajerska lahko plačuje svoje učitelje dobro, ako ravno vem iz privatnih pisem, da so se že tudi tam naveličali nemški poslanci vednih peticij za povišanje. In Štajerska ima dosti posestev, ki mnogo dohodkov donajajo, ima Slatino, Tobelbad, veliko hiš itd. Mi pa nemamo ničesa. Naj vlada idrijski rudnik da kranjski deželi, potem bomo že za šole izvrstno skrbeli. Kmet, ki že tako preveč davkov plačuje, mora vsaj še v srajciah in svitciah hoditi, ker če ga z davki obložite, da bo do nazega slečen, bogme ne bode mogel hoditi v šolo.

Saj vlada daje za kakošne prav nepotrebne nove hlače pri vojakihi kar po 100.000 gld.; naj to obrne za šolstvo, presneto bodo naši učitelji dobro živeli. Če tedaj vlada hoče, da se učiteljem plače povišajo, naj ona v naš deželni fond doda toliko, da bode vsak učitelj imel 700 gld. Če hoče država inteligencijo imeti, naj pa tudi kaj žrtvuje, saj šole niso samo nam, nego v prvi vrsti tudi državi na korist. Res, da se mora učitelj dandenes mnogo učiti, najmanj spodnjo realko in potem učiteljsko pripravnico. Kak uradnik pri davkarstvu pa, ki je bil le v prvi realki, ima najmanj 750 gld. precej. V tej primeri so učitelji res premalo plačani. Vprašanje je, če se naši učitelji za svoj pošel ne uče preveliko. Meni se prav zdi, da bode tu obveljal pregovor: »Ex omnibus aliquid, ex toto nihil«! Stvar je pri nas, ker se je po nemški formi napravila, pretirana. Ves ta strašno kompliciran aparat s krajnim in o-krajnim šolskim svetom, našim okolščinam nič kaj prav ne ugaja.

Jaz to povem, kar je moje mnenje, ne da bi me kedo z reakcionarjem nazival. Da se učitelji izseljujejo, je pa tudi vzrok germanizacija, ki se po ljudskih šolah širi. Jaz poznam učitelje, ki so se samo zaradi tega preselili v druge kraje. Tam jih nobeden ne nadleguje zaradi njih národnosti in brez strahu pišejo v slovenske časnike. Jaz g. Dežmanu po seji privatno lahko potrežem z imeni takih učiteljev, ako mojim besedam ne verjame. (Dežman: »Nij potreba.«) G. poročevalec Langer je jako dobro opomnil, da naj si množe učitelji svoje dohodke s postranskim poslom, kadar je čas. Jaz sicer nissem zato,

da bi prepisavali pri advokatih, ampak občinsko tajništvo je posel, ki se po učitelju prav dobro izvrševati da. Ali, gospoda, saj ne smejo učitelji izvrševati tega posla. Deželni šolski nadzornik g. Pirker je narodnemu učitelju prepovedal biti občinski tajnik.

Seveda to le zaradi tega, ker je dotični učitelj národnjak. Da bi bil nemškutar, lahko bi opravljal posle treh občinskih tajnikov! (Nemir na levi. Dežman: »Ni res.«) Dr. Zarnik: Da! da! gospoda, saj vas poznamo, o tem bomo itak še govorili! (Dobrokljci na desni in mej poslušalci.) Zatorej jaz predlagam sledečo resolucijo: »Deželni zbor izreka, da se posel občinskega tajnika zлага z učiteljskim stanom«.

Pri glasovanji resolucijo Zarnikovo podpirajo vsi národní poslanci.

Dr. Razlag podpira nasvet poslanca g. Gariboldija. On misli, da plača ki jo nekateri učitelji dobivajo nij dostojna, ker je skoraj enaka plači vsakega delavca. On misli, da stroški 11.000 gld. nijso tako veliki, posebno ker ves denar v deželi ostane, ako pa ne, se mu primerno zdi, da bi se 10.000 gld., ki jih je vlada dovolila v prospeh šolstva na Kranjskem razdelilo mej učitelje. Zahteva, da bi država dala še več podpore, vendar pa dvomi, da bi to odobravala večina državnega zbora; tam tako zmiraj pravijo, da morajo nas vzdržavati.

Iz štajarskega deželnega zbora. V X. seji 3. okt. je bila po predlogu naučnega odbora sprejeta postava, po kateri se ustanovi deželni šolski fond, ki spada pod vpravo dež. odbora tako, da ostane deželnemu šolskemu svetu, ki je doslej gospodaril s šolskim fondom, pravica, odkazovati plačila za šolske namene. V dež. šol. fond spada odslej pokojninska zaloga, kakor tudi normalni šolski fond (iz cerkvenega premoženja nekdanjih samostanov in bratovšin). Okrajna šol. denarnice ostanejo kakor dozdaj, le da vsakoletni proračun in računski sklep deželnemu odboru v presojo in potrjenje pošiljajo. — Obveznosti, ki jih imata normalni in pokojninski fond, ostanejo nedotakljive. Kar se dež. šol. fondu ali več okrajem za šolske namene kot ustanova, dedina ali sporočilo zapusti, pripada dež. šolskemu fondu in se posebej oskrbuje. — Če pride dež. šol. svet pri odkazovanju učiteljskih plač in oskrbovin z dež. odborom navskriž, odloči stvar minister nauka.

V 3 resolucijah se je izreklo: 1. da naj dež. odbor prosi ministerstvo nauka, da pusti spremeniti dotične določbe drž. postave od 14. maja 1869, ki se gledé pokojninskega fonda z določbami deželne (nove) postave več ne skladajo; 2. da se dozdanji stroški za upravo pri pokojninskem fondu in pri računski protipazbi (kontroli) okrajnih šol. denarnic — državi povrnejo iz dež. blagajnice; 3. da dež. odbor do prihodnjega zasedanja izdela postavo, ki bo vredila pravico, učitelje imenovati. — V XV. seji 12. oktobra stavi dr. Dominkuš do vlade vprašanje zastran ponemčevanja slovenskih šol. Opiral se je g. poslanec posebno na učni načrt obsegajoč »določbe o nemškem jeziku na nemških narodnih šolah« po Štajarskem, ki ga je dež. šol. nadzornik g. Rošek m. septembra izročil deželnim učiteljski skupščini v Gradcu. Iz tega načrta izpeljuje g. poslanec po vsej pravici odločni namen dež. šol. gospóske, slovensko šolo popolnem ponemčiti, vrh tega pa toliko zahteva od učiteljev in učencev, da bi potem načrtu učitelji morali naravnoč poduk v narodnem jeziku opustiti, da postavljeni namen v nemščini dosežejo, — se ve da le komaj na pol! — Po tem načrtu so naše narodne šole naenkrat potisnjene v dobe pred letom 1848, kajti poglobitni namen vsega šolanja bi zopet bil: nemščina, ktere bi se naj otroci naučili, kolikor le mogoče; materinščina služi le za — metlo, da se nemščini v šolah vsi napotki odstranijo. Dr. Do-

minkuš toraj vpraša vlado: Hoče-li visoka vlada te določbe o nemščini v nemških šolah na Štajerskem zvrševati? 2. Ali se po vladinih mislih te določbe skladajo z določbami člena XIX ustava od 21. dec. 1861 o splošnih pravicah občanov? — Odgovor na to v enih poslednjih sej je bil, da vlada narodnosti noče krivice delati, da šol ne ponemčuje (?), da le dela, kar je prav itd. (V pojasnjenje se dostavljamo iz »Slov. Učitelja« to-le: Odbor učiteljske skupščine v Gradcu ni mogel vladnega načrta za podlago svojih posvetovanj sprejeti, ampak je izdelal druge določbe, katerim služi za ravnilo: slovenščina učni jezik, nemščina (v višjih oddelkih) učni predmet ali tva-rina. Proti tem določbam pa govori g. Robič, okr. šolski nadzornik v Mariboru in — padejo z 2 glasovoma večine. Okrajni šolski svetovi bodo tedaj v tej reči imeli določevati; tedaj vigilantibus jura!

— Slavna vlada je poterdila nova pravila slovenskega učiteljskega društva, sklenjena pri občnem zboru 10. septembra. Odbor se je konstituiral in si zvolil g. Stegnarja v predsednika in g. I. Tomsiča v podpredsednika. Blagajnik in tajnik je g. Matej Močnik; knjižničar pa g. Fr. Gerkman. — Odstopivšemu predsedniku, g. A. Praprotniku, ki ni hotel volitve sprejeti, se odbor zahvaljuje za njegovo delovanje in vzlasti za zasluge pri slovenskem šolstvu. — »Pred Mostom« je sedaj prazno; a slovenski učitelji se radi shajajo na velikem tergu h. št. 312, kjer postrežljiva kerčmarica A. J. postreže s klerikalno pijačo in z liberalno juho.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazredni ljudski šoli a) v Poljanah in b) v Pred-
dvoru je služba učiteljska z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem razpisana.

Prošnje, s potrebnimi spričali, se vložijo za a) do 15. decembra pri kraj-
nem šolskem svetu v Poljanah, in za b) tudi pri krajnem šolskem svetu
v Preddvoru do 15. decembra 1874.

C. k. okrajno šolsko svetovalstvo v Kranji 10. novembra 1873.

Na enorazredni ljudski šoli v Komendi je učiteljska služba z letno plačo
500 gl. in s prostim stanovanjem izpraznjena.

Prošnje s dotičnimi prilogami se morajo do 15. grudnia t. l. pri krajnem
šolskem svetu v Komendi pri Kamniku vložiti.

C. k. okrajni šolski svet v Kamniku dne 4. novembra 1874.

V Dolenji vasi pri Ribnici učit. služba z l. p. 500 gl. in s prostim stano-
vanjem. Prošnje v 6. tednih pri krajnem šol. svetu v Dolenji vasi.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gsp. Lorenc Arko, učitelj v Zagorji pri Savi, pride
v Sodražico; učitelj v Dolenji vasi pri Ribnici, gsp. Jožef Božja, pride na Čer-
nuče pri Savi. G. J. Kernec, učitelj v Šentvidu pri Ljubljani, se stalno vme-
stuje. Gna. Emma Maschek pride na derž. mestno deklisko šolo v Terstu in, gn.
Albertina Jagritsch na derž. deklisko šolo v Gorico, obe začasno, gn. Fanni Ekel
v Ljutomer na Štajersko. — 5. t. m. je umrl učitelj g. Jožef Zalokar, rojen
v Lescah na Gorenskem l. 1804, tedaj star 70 let, služi že od l. 1826, po-
prej je bil v Šilcah, sedaj pa že dalj časa v Borovnici.